

عنوان مقاله:

مزد؛ اسپینل کرومیت در فناوری سرامیک های سنتی ایران

محل انتشار:

نخستین همایش فناوریهای بومی ایران (سال: 1387)

تعداد صفحات اصل مقاله: 9

نویسندگان:

مهران متین - شرکت چینی شکس

مهدی محمدی - پژوهش گر آزاد

خلاصه مقاله:

مزد muzzarad یکی از مواد اولیه ای است که در فناوری سرامیک های سنتی ایران به عنوان رنگدانه pigment ویا رنگینه stain مشکی جهت ترسیم خطوط و کناره های دور نقوش و طرح ها (سیا قلم syā qalam ، سیاه قلم)، حداقل در طی هزار سال اخیر مورد استفاده قرار گرفته است. در کتب کانی شناسی قدیم در مورد ماهیت این ماده معدنی هیچ گونه اطلاعاتی ارائه نشده است. در فناوری سرامیک ایران رنگدانه ها و رنگینه های دیگری برای رنگ مشکی - مثل رنگدانه حاصل از اکسید های منگنز و آهن - شناخته شده و مورد استفاده بوده اند، ولی در مورد علت استفاده از مزد بعنوان سیا قلم جهت ترسیم خطوط ، اطلاعات دقیقی در دست نبوده است. در این مقاله ابتدا ضمن معرفی مزد ، در مورد پیشینه این کانی بحث گردیده و سپس به نظرات پژوهشگران مختلف در مورد ماهیت و فرمول شیمیایی این ماده اشاره شده است . در ادامه درباره علت و یا حداقل یکی از علل استفاده از مزد، بعنوان سیاه قلم جهت ترسیم خطوط ، بحث گردیده و در نهایت نتیجه گیری شده است که مزد، قطعاً همان کرومیت بوده و ساختمان بلوری کرومیت که یک اسپینل spinel طبیعی می باشد کمک می نماید که این ماده در مذاب لعاب قلیایی حل نگردیده و در نتیجه از اغتشاش و در هم رفتگی خطوط نقوش و طرحهای تزئینی جلوگیری نماید . این خاصیت در سایر رنگینه های مشکی که فاقد ساختمان اسپینل می باشند وجود ندارد و سفالگران سنتی ایران با شناخت نسبت به این خاصیت مزد ، از آن برای رسم خطوط استفاده می نموده اند.

کلمات کلیدی:

مزد، سیاه قلم ، فناوری سرامیکهای سنتی ، کرومیت ، سرامیک صفوی

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/54178>

